

OPINIE SEPARATĂ

expusă în temeiul art.27 alin.(5) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și art.67 din Codul jurisdicției constituționale

În dezacord cu soluția adoptată de majoritate, consider că excepția de neconstituționalitate trebuia examinată în fond. Problema juridică ridicată în sesizare vizează respectarea art.22 din Constituție în materia retroactivității legii penale mai favorabile. În acest sens, legiuitorul, la elaborarea Codului penal, a respectat principiul prevăzut în articolul 15 din Pactul Internațional cu privire la Drepturile Civile și Politice, care impune aplicarea retroactivă a legii penale mai favorabile. Cu referire la art.15 din Pact, Comitetul ONU pentru Drepturile Omului a menționat (*Ismael Vainbergher c. Ugandei* (nr.28/1978), *Paul Uasterman c. Olandei* (nr. 682/1996) că dispozițiile art.15 nu se referă doar la retroactivitatea legii penale, dar și, în aspect general, la principiul legalității în domeniul dreptului penal, ca răspunderea și pedeapsa să se limiteze la norme clare și previzibile la momentul comiterii faptei penale.

Art.7 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului nu prevede expres dispoziția privind beneficierea retroactivă de o lege penală mai favorabilă. Totuși, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a arătat că acesta este un drept inerent, ce derivă din art.7 al Convenției. În acest sens, Curtea a constatat violarea art.7 din Convenție în cazul în care statul nu a aplicat retroactiv o lege penală mai favorabilă (*Jamil c. Franței* (nr.15917/89) din 8 iunie 1995, par.32.). Este necesar de reamintit că art.15 par.2 din Convenție nu admite nicio derogare de la prevederile art.7, prin urmare, statele nu pot stabili excepții de la regula dată.

Dispozițiile art.10 din Codul penal vin a materializa la nivel național principiul, stabilind că legea penală ce înlătură caracterul infracțional al faptei, care ușurează pedeapsa ori, în alt mod, ameliorează situația persoanei ce a comis infracțiunea, are efect retroactiv, adică se extinde asupra persoanelor care au săvârșit faptele respective până la intrarea în vigoare a acestei legi, inclusiv asupra persoanelor care execută pedeapsa ori care au executat pedeapsa, dar au antecedente penale. Așadar, sub acest aspect normele interne nu ridică vreun semn de întrebare privind corespunderea cu standardele generale.

Pe de altă parte, sintagma introdusă în art.126 din Codul penal prin Legea nr.207 din 29.07.2016 impune a raporta calificarea infracțiunii „la momentul săvârșirii faptei”. Aceasta normă ridică, în opinia mea, cel puțin două probleme legate de respectarea principiului clarității legii penale.

Dintr-un punct de vedere, construcția gramaticală poate crea impresia că organul de urmărire penală, sau instanța, efectuând încadrarea juridică a faptei, urmează să se ghideze de momentul comiterii infracțiunii, indiferent dacă ulterior a fost sau nu modificat salariul mediu lunar pe economie prognozat. În perspectiva în care salariul mediu pe economie va crește, o asemenea interpretare va duce, implicit, la afectarea art.10 din Codul penal și, în mod firesc, a principiului retroactivității legii penale mai favorabile.

Din alt punct de vedere, la aplicarea retroactivă a legii penale mai favorabile, organele judiciare vor fi obligate să recalifice fapta de fiecare dată când vor pronunța hotărârea, pentru a asigura exactitatea acesteia, în cazul în care fapta infracțională, urmărirea sau judecarea cauzei (inclusiv în apel și recurs) se vor produce în diferiți ani bugetari. Art.4 alin.(3) din Legea nr.780 din 27.12.2001 privind actele legislative recunoaște printre principiile de bază ale legiferării și cel al *stabilității* normelor juridice. În cazul de față consider că norma supusă analizei generează probleme sub aspectul stabilității, ca un element al calității legii penale.

Prin urmare, excepția de neconstituționalitate nu pare a fi nefondată.

Judecător al Curții Constituționale

Igor DOLEA